

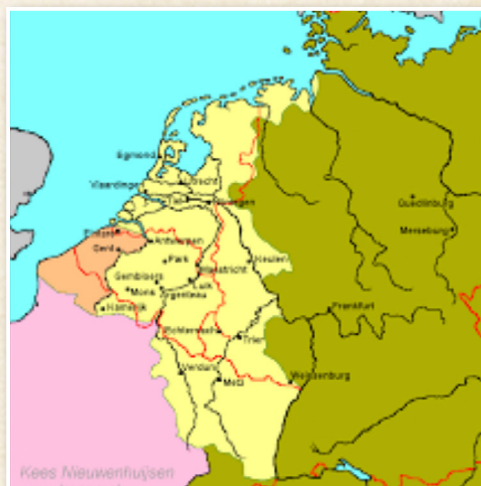
Ontdek IJsselmonde!

Les 1b - IJsselmonde en het ontstaan van Holland

De Hollandse Delta

IJsselmonde is uiteraard niet zomaar ontstaan. Kijk eens naar de drie grote rivieren die ons land hebben opgebouwd: de Rijn, de Maas en de Schelde. Vanuit hun oorsprong namen deze rivieren allerlei materiaal mee: zand, klei en grint. Deze deeltjes zakten naar de bodem, vooral in de wat rustige delen aan de monding van de rivier.

Dit proces kan je ook zelf nadoen. Als je een fles met water en wat zand vult, en je schudt flink, dan zie je troebel water. Laat je de fles daarna even rustig laat staan, dan is de beweging weg en zakken de deeltjes zand naar de bodem! Dit gebeurt ook bij de monding van onze rivieren. Zo ontstond langzamerhand, na vele jaren, in het westen van Nederland een grote Hollandse Delta. Het werd een moerasachtig land met veel oerbossen.

Scheiding van Engeland

Heel lang geleden was Engeland aan Europa verbonden. Onze rivieren stroomden toen uiteindelijk helemaal in het noorden van de delta, voorbij de Doggersbank, de Noordzee in. Daarna veranderde in de loop van duizenden jaren het klimaat. De ijstijd brak aan. Door het schuiven van de ijsmassa's ontstonden er verhogingen in het landschap. Het ijs duwde de grond gewoon omhoog!

Ook de wind en de begroeiing (bomen en planten) veranderden het landschap. Hierdoor ontstonden bijvoorbeeld duinen. De ijstijd heeft nog iets achtergelaten: fossielen, zoals beenderen van de mammoet! Deze kun je nu nog zien in Futureland (www.futureland.nl) op de Maasvlakte. Heel veel later veranderde het klimaat weer en begon het ijs te smelten. Hierdoor steeg de zeespiegel, kwam Engeland los van Europa en ontstond in het zuiden het Nauw van Calais.

Duinen

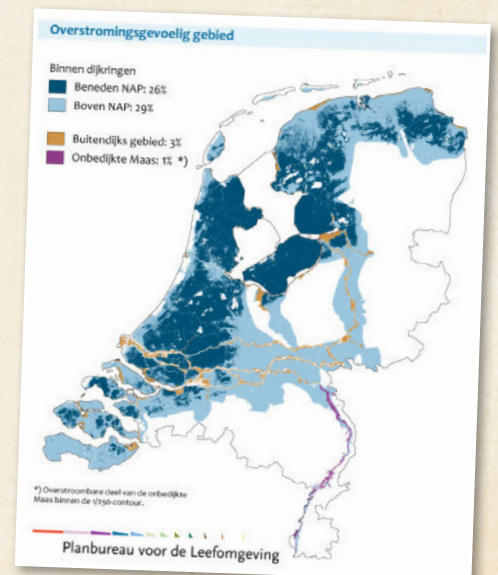
Door de samenwerking van zeestromingen (eb en vloed), zon, zand, wind en begroeiing, ontstond een lange strook duinen langs de kust. Achter deze duinenrij ontstonden meren die werden gevoed met het water uit onze rivieren. Langzamerhand verveenden deze meren. De duinenrij was namelijk niet bestand tegen de stormen op de Noordzee en op een aantal plaatsen brak de zee door. Het water schuurde wat veen weg en liet kleideeltjes achter.

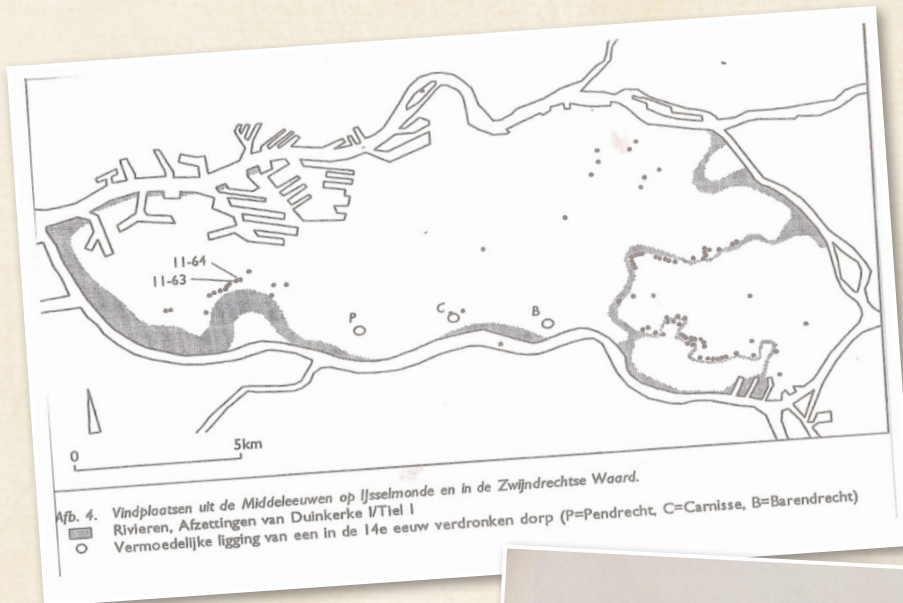
Het ontstaan van IJsselmonde en Holland

In het westen van Nederland zochten ook de grote rivieren hun weg omlaag, naar de zee, om hun water kwijt te raken. Door die rivierenstroom, de zee (met eb en vloed) en de wind, werd op sommige plaatsen het veen weggevoerd en soms bedekt met zand of zeeklei. De wind bracht graszaden en andere plantjes mee en zo ontstonden er op droog liggende platen in de rivier eilandjes.

Het water bedekte grote gebieden van het westen van Nederland. Alleen de duinen, die hoger lagen, bleven droog en vormden de eerste eilanden. In de periode 1000-1300 na Christus ontstond er bewoning op de donken, zoals deze eilandjes heten.

Uiteraard waren er al eerder mensen geweest, zoals jagers en verzamelaars in de prehistorie en daarna Romeinen. Deze mensen vestigden zich op Over Maze en op andere plaatsen in de Riederwaert, zoals het eiland IJsselmonde toen werd genoemd. Deze bewoners legden, onder leiding van de landeigenaren (graven, ambachtsheren of de kerk), met hulp van monniken dijken aan en maakten polders. Zo creëerden zij het eiland IJsselmonde op de zee.

IJsselmonde, dat ligt aan de monding van de rivier de IJssel met het kasteel van Hugo van IJsselmonde, bestond uit het gebied Putten over de Maas, of gewoon "Over Maze" en de "Riederwaert". Dit eiland maakte deel uit van een groot aantal eilanden die aan de monding van de rivieren de Rijn, Maas en Schelde ontstonden. Het was een groot ruig moeras begroeid met struiken en bomen. Dit gebied kreeg de naam Holtland, ook wel bekend als Holland.